

1) *Walden und die Walden*
Ergebnisse von Akropolis
aus der Luft der Akropolis
(1892-1900)

2) *Walden und die Walden*
Ergebnisse von Akropolis
aus der Luft der Akropolis
(1892-1900)

3) *Walden und die Walden*
Ergebnisse von Akropolis
aus der Luft der Akropolis
(1892-1900)

**« Η έκδοση που
συνόδεψε την έκθεση
με την συλλογή του
κ. Δημήτρη Κοντομηνά»**

A detailed illustration of ancient Greek ruins. In the foreground, a large, partially ruined temple with Corinthian columns and a pediment stands on the left. To its right, another temple with a similar structure is visible. In the background, a domed building, possibly a bathhouse or a small temple, is nestled among the ruins. Several figures in classical attire are scattered throughout the scene: a man in a blue robe sits on a stone block in the foreground; a woman in a red and blue dress stands near a column on the right; and other figures are visible in the distance. The sky is filled with soft, white clouds, and the overall atmosphere is one of historical grandeur and decay.

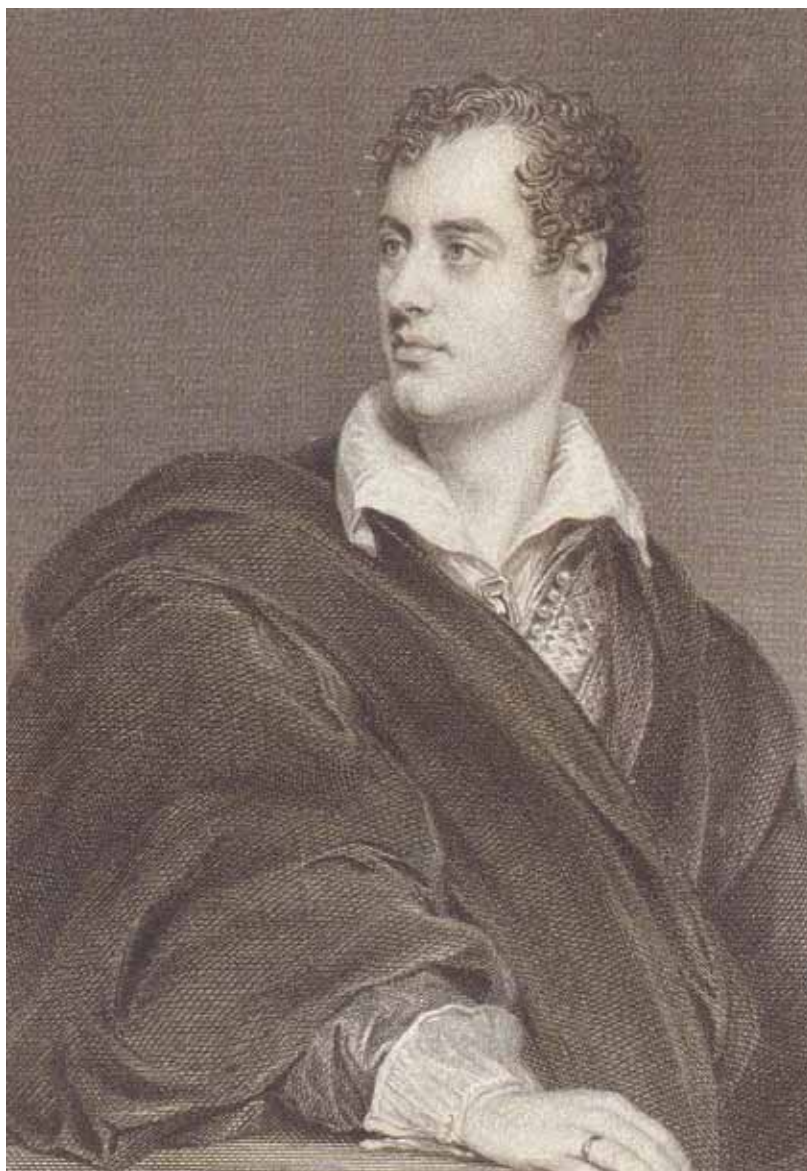
Πάνω, SAYER, Robert. Λονδίνο,
 Robert Sayer, 1759
 Δεξιά, STACKELBERG, Otto
 Magnus von. Παρίσι, Senefelder
 & Formentin pour Marino, c.
 1828
 Δημοσίευση εντυπωσιακά
 έργα, κυρίως με τόνια και
 ανθράκινους τύπους.
 Αριστερά πάνω, STUART, James
 / REVETT, Nicholas. Παρίσι,
 Firmin Didot, 1808
 Στην άποψη αυτή της Αθήνας
 από το Υδραγωγείο του
 Αδριανού, μνημείο που
 κατεδαφίστηκε το 1778 από τον
 Αλή Χασεκί για να οικοδομηθεί
 το τείχος της πόλης,
 διακρίνονται ο βοεβόδας
 Χασάν Αγάς με την ακολουθία
 του ψυχαγωγούμενοι σε αγώνες
 τοξοβολίας.
 Αριστερά κάτω, FROMMEL, Carl.
 Καζάν, Scotznivsky, 1830
 Ο καλλιτέχνης θέλησε να
 αποδώσει πιστά την Ακαδημία
 των Αθηνών φιλολογικών.

καθηγητής Γιώργος Μπαμπινιώτης ενώ όλη η έκδοση δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την επιμέλεια του Κωνσταντίνου Στάϊκου. Η Ιστορικός-Εντεταλμένη Ερευνήτρια του Κέντρου Νεοελληνικών Ερευνών /ΕΙΕ κ. Ιόλη Βγενπούλου έγραψε την εισαγωγή στην οποία μεταξύ άλλων αναφέρει; Στον φιλόξενο χώρο του Πολιτιστικού Κέντρου - Εντευκτηρίου «Κωστής Παλαμάς», ο συγκεκριμένος εκθεσιακός χώρος και οι διάφοροι περιορισμοί αφενός και το υλικό από την πλουσιότατη συλλογή του κ. Δ. Κοντομηνά αφετέρου, μας έφεραν στην πολύ δύσκολη θέση της επιλογής των έργων και ενός αντιπροσωπευτικού και μόνο αριθμού εκθεμάτων για τις δύο ενότητες. Έτσι λοιπόν η πρώτη ενότητα αναφέρεται στην Αθήνα: την πόλη, τα μνημεία και τα περικόρια της, ενώ η δεύτερη παρουσιάζει διάφορους σταθμούς, κέντρα του Ελληνισμού,

HAYGARTH, William. Λονδίνο W. Bulmer & Co, 1814
«Περήφανο μνημείο, παλαιάς μεγαλοπρέπειας», αναφωνεί για το Θησείο, «η νιότη σου είδε τη φήμη της χώρας σου, τα γηρατειά σου την αγωνία της».
BYRON, George Gordon Noel, Lord. Λονδίνο, John Murray, 1839
Η ελληνική εμπειρία του καταγράφεται τόσο στην αλληλογραφία του όσο και στο αυτοβιογραφικό του ποίημα *Childe Harold's Pilgrimage*, όπου και υμνείται η Αθήνα πολλές φορές.

στα δρομολόγια των ταξιδιωτών από τη Δύση προς την Ανατολή. Η Έκθεση δεν φιλοδοξεί και ούτε μπορεί να εξαντλήσει τα πλουσιότατα και σημαντικά αυτά κεφάλαια της Ιστορίας μας. Ίσως γίνεται η αφορμή να προγραμματίζονται μελλοντικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες που να προκύπτουν από αυτά τα θέματα, θέματα που παρουσιάζονται αλλά και λανθάνουν. Στη συγκεκριμένη στιγμή θα ήθελα και πάλι να απευθύνω τις ειλικρινείς ευχαριστίες μου προς τον κύριο Δημήτρη Κοντομηνά που μου διέθεσε την πολύτιμη συλλογή του προς έρευνα και τον κύριο Κωνσταντίνο Στάϊκο που με εμπιστεύτηκε, και όχι μόνο. για άλλη μία φορά. Ο αξιόλογος Κατάλογος της Συλλογής (2003). που συντάχθηκε από την κυρία Λεονόρα Ναβάρη, αποτέλεσε, μαζί με τη βιβλιογραφία που παραθέτουμε, απαραίτητο εγχειρίδιο για την περαιτέρω έρευνα και σύνδεση, αρμοδιότητα η

ROMARDI, Simone. Ρώμη, Vincenzo Poggioli, 1820

WRIGHT, George Newenham. Λονδίνο/Παρίσι, Fisher, Son & Co., c. 1842
Το χορηγικό μνημείο του Λυσικράτη, στην αρχαία οδό Τριπόδων, κινδύνεψε μια φορά (1806) να μεταφερθεί ολόκληρο στην Αγγλία – την εποχή που ο Λόρδος Elgin ολοκλήρωνε τη μεγαλύτερη σε μέγεθος λαφυραγωγία αρχαίων μνημείων από τον ελλαδικό χώρο – και μια άλλη όταν τα ανάγλυφα καταστράφηκαν το 1836 από Άγγλους επισκέπτες.

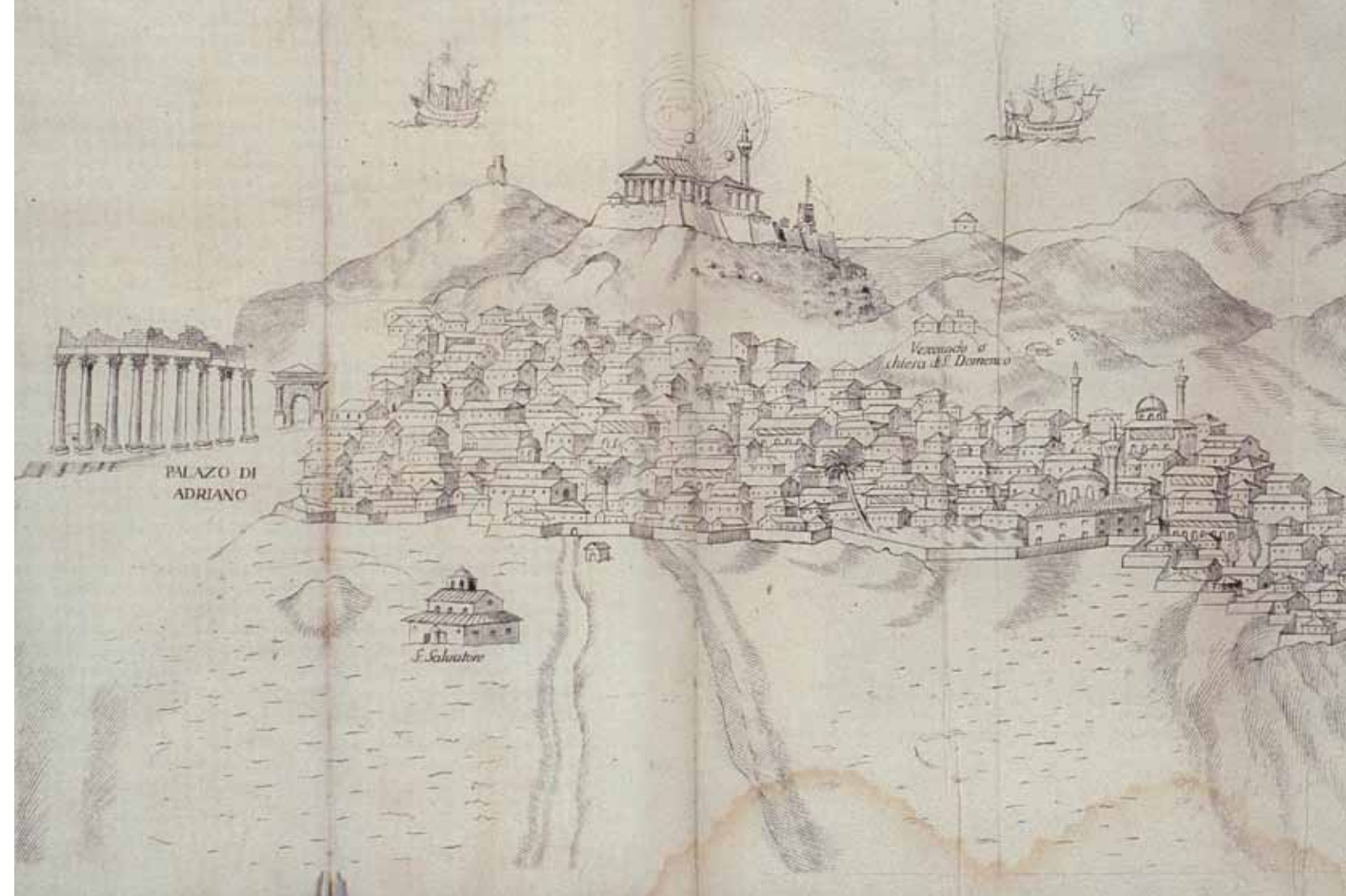
SCHARLING, Henrik. Κοπεγχάγη, 1866

οποία βαρύνει αποκλειστικά και μόνον τους υπεύθυνους της οργάνωσης και αυτής της Έκθεσης....
Με αφορμή αυτή την Έκθεση, είμαστε σε δέση, νομίζουμε για πρώτη φορά, αφενός να παραδώσουμε στο κοινό, με σχολαστική ενημέρωση, ό,τι έχει σχέση με το περιηγητικό φαινόμενο και αφετέρου να τεκμηριώσουμε με βεβαιότητα τα κείμενα και τα φαινόμενα.
Ελπίζουμε η προσπάθεια μας να επιτρέψει στο κοινό και στους αναγνώστες να ταξιδέψουν - όπως και εμάς προσωπικά μας ταξιδεύουν, πλουτοφόρα πάντα, σε πολύμορφους κόσμους οι περιηγητές.

MAUCLAIR, Camille. Παρίσι, Henri Laurens, 1935
Η υπαίθρια λαϊκή αγορά που στήθηκε από τους χωρικούς των περικώρων ζωντανεύει με τον ίδιο παλμό που χτυπά αιώνες τώρα στο πιο διαχρονικό εμπορικό κέντρο της πολιτείας.

CLARKE, Edward Daniel.
Λονδίνο, R. Watts / T. Cadell / W. Davies, 1813, 1814

FANELLI, Francesco. Βενετία, Antonio Bortoli, 1707. Ο Fanelli, για τον οποίο ελάχιστα γνωρίζουμε, δεν παρίστατο στην ανατίναξη του Παρθενώνα. Παρέδωσε όμως, είκοσι χρόνια αργότερα, μια λεπτομερέστατη, βασισμένη σε αυθεντικές μαρτυρίες, περιγραφή των γεγονότων της εκστρατείας του Ενετού Μοροζίνη κατά της κατεχόμενης από τους Οθωμανούς Αθήνας.

HOBHOUSE, John Cam, Lord Broughton. Λονδίνο, James Cawthorn, 1813. Δίνει με λεπτομέρειες την όψη της Ακρόπολης με τα τούρκικα κτίσματα ανάμεσα στους αρχαίους ναούς και τονίζει τα συναισθήματα «έκπληξης και σεβασμού που προξενεί η θέα όλων των ερείπων».

«... τα κείμενα των περιηγητών –η συλλογή, η μελέτη και η επιστημονική αξιοποίησή τους– είναι πολύτιμη πηγή γνώσης της Ελλάδος και των Ελλήνων, προσώπων, πραγμάτων, τόπων, γεγονότων, πηγή πολυτίμων – ενίοτε μοναδικών- πληροφοριών για τον ελληνικό κόσμο. Γι’ αυτό και η συλλογή τέτοιων έργων από τον Δημήτρη Κοντομηνά –με την καθοδήγηση ενός δεινού γνώστη του βιβλίου, ιδίως του σπάνιου βιβλίου, του Κωνσταντίνου Στάικου- αποτελεί συμβολή στη διάσωση ενός πολυτίμου θησαυρού γνώσεων για τον ελληνικό κόσμο. Διατελεί εθνική και πολιτισμική συμβολή, της οποίας «γεύση» μόνον, μικρό αλλά αντιπροσωπευτικό δείγμα, θα έχουν την ευκαιρία να θαυμάσουν οι επισκέπτες της Έκθεσης που εγκαινιάζεται σήμερα στο Πολιτιστικό Κέντρο «Κωστής Παλαμάς», με τον χαρακτηριστικό τίτλο «Η Ανάδυση και η Ανάδειξη Κέντρων του Ελληνισμού στα Ταξίδια των Περιηγητών (15ος 20ος αιώνας)»

Από τον πρόλογο του καθηγητού Γιώργου Μπαμπινιώτη.

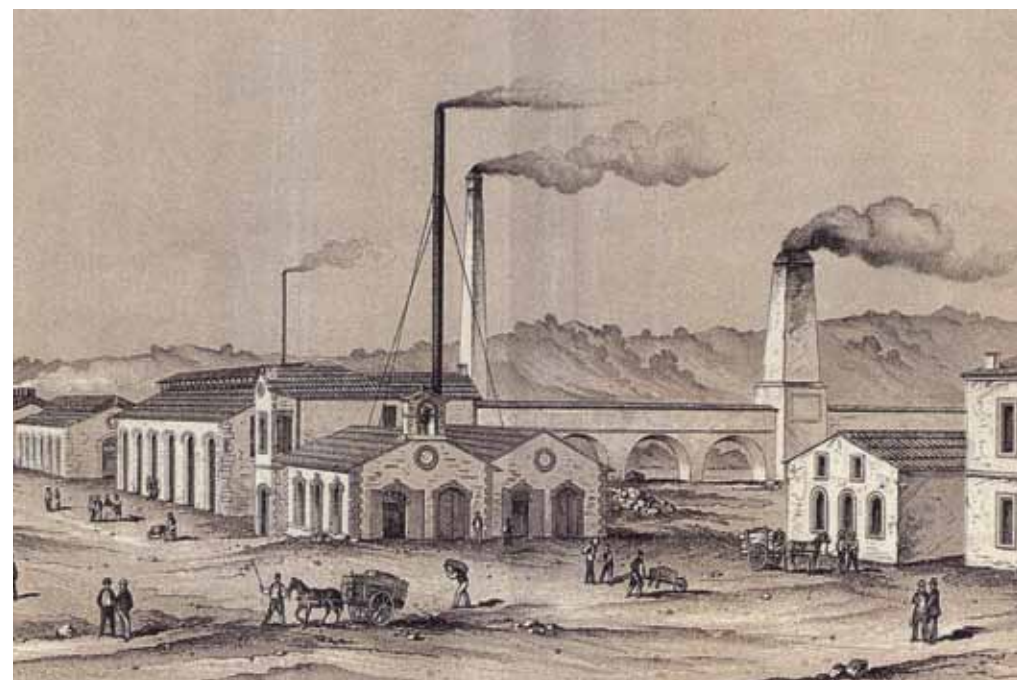

Πάνω. **HOBHOUSE, John Cam, Lord Broughton.** Λονδίνο, **James Cawthorn, 1813**
Δίνει με λεπτομέρειες την όψη της Ακρόπολης με τα τούρκικα κτίσματα ανάμεσα στους αρχαίους ναούς και τονίζει τα συναισθήματα «έκπληξης και σεβασμού που προξενεί η θέα όλων των ερείπων».
 Δεξιά. **WORDSWORTH, Christopher.** Λονδίνο, **John Murray, 1837**
 Κάτω. **CORONELLI, Vincenzo.** Λονδίνο, **Matthew Gillyflower – W. Canning, 1687**

«Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των περιηγητικών βιβλίων, που τα κατέστησαν έργα τέχνης και πολύτιμα (σήμερα) συλλεκτικά αντικείμενα, είναι η εικονογράφηση αυτών των βιβλίων και η τυπογραφική τους εμφάνιση. Οι συντάκτες των «περιηγητικών» έπαιρναν κατά κανόνα μαζί τους ζωγράφους, αρχιτέκτονες ή σχεδιαστές –ενίοτε οι ίδιοι οι περιηγητές διέθεταν αντίστοιχες ικανότητες– οι οποίοι ζωγράφιζαν, αναπαριστούσαν, σχεδίαζαν και γενικά απεικόνιζαν τα μνημεία, τους ανθρώπους, τα τοπία και γενικώς τα αξιοθέατα των περιοχών που επισκέπτονταν. Αν συνδυάσει κανείς αυτή την πρακτική, που λειτουργούσε όπως η σημερινή φωτογραφική ή κινηματογραφική απεικόνιση, με την καλαισθησία και το υψηλό αισθητικό επίπεδο της τυπογραφικής τέχνης (με τα καλοσχεδιασμένα γράμματα, τα καλλιτεχνικά έγχρωμα πρωτογράμματα, τα επίτιπλα, τα κομμοτεχνήματα της μικρογραφικής τυπογραφίας), τότε αντιλαμβάνεται ότι τα βιβλία αυτά δεν αποτελούν απλώς όργανα πληροφόρησης αλλά και έργα αισθητικής απόλαυσης, η οποία όλο και περισσότερο λείπει στην εποχή μας με την κυριαρχία της ωφελιμοθρίας και του εξωτισμού».

Από τον πρόλογο του καθηγητού Γιώργου Μπαμπινιώτη.

Πάνω. **ΚΟΡΔΕΜΑΣ, Ανδρέας.** Μασσαλία, **Cayer & Co., 1869**
 [Αθήνα, 1874]

Δεξιά. **HOLDT, Hanns / HOFMANNSTHAL, Hugo von.** Βερολίνο, **Ernst Wasmuth, 1923**

Κάτω. **WORDSWORTH, Christopher.** Λονδίνο, **John Murray, 1859**

«Εκ μέρους των πρυτανικών αρχών θέλω να ευχαριστήσω τον εκλεκτό Έλληνα Δ. Κοντομηνά για την ευγενική αποδοχή του να εκθέσουμε μέρος του περιηγητικού θησαυρού που συνιστά τη Συλλογή του στο νεότευκτο Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο Πολιτιστικό Κέντρο «Κωστής Παλαμάς». Τον συγκαίρουμε, γιατί με τη Συλλογή του αυτή προσφέρει πολύτιμες υπηρεσίες στην καλύτερη γνώση της ιστορίας, της παράδοσης και της ταυτότητάς μας. Θέλω, επίσης, να ευχαριστήσω τον αρχιτέκτονα εσωτερικών χώρων και μοναδικό γνώστη του παλαιού βιβλίου και των βιβλιοθηκών κ. Στάικο, ο οποίος –με την ιδιότητα του συλλέκτη και γνώστη του βιβλίου και του κατασκευαστή γνωστών μεγάλων βιβλιοθηκών– επιμελήθηκε αφιλοκερδώς αυτή την Έκθεση. Μη ξεχνάμε άλλωστε, ότι στον ίδιο οφείλουμε το αισθητικό μεγαλείο της διαμόρφωσης των εσωτερικών χώρων του κτηρίου Παλαμά, που γενναιόδωρα χρηματοδότησε το «Ίδρυμα Σταύρου Νιάρχου». Τέλος, ευχαριστίες οφείλονται στην Ιόλη Βιγοπούλου για την επιλογή των εκθεμάτων και τη συγγραφή του Καταλόγου και σε όλους όσοι δούλεψαν για την επιτυχία αυτής της Έκθεσης.

Από τον πρόλογο του καθηγητού Γιώργου Μπαμπινιώτη.

DAPPER, Olfert. Άμστερνταμ, Wolfgangh, Waesbergen, Boom, Someren & Goethals, 1688

ΑΣΠΙΩΤΗ, Μαρία / PUAUX, Ren. Παρίσι, L' Art Grec, 1930, Ιστορικο-ηθογραφική μονογραφία για την Κέρκυρα

«Τα βιβλία που παρουσιάζονται στην Έκθεση με τον τίτλο «Η Ανάδυση και η Ανάδειξη Κέντρων του Ελληνισμού στα Ταξίδια των Περιηγητών (15ος – 20ος αιώνας)», αποτελούν ανθολόγιο από τη Συλλογή του Δημήτρη Κοντομηνά. Η συγκρότηση κάθε βιβλιοθήκης, κάποια δεδομένη στιγμή, αντιπροσωπεύει όχι μόνο τον βίο και τα έργα του δημιουργού της, αλλά είτε με τον ένα είτε με τον άλλο τρόπο, μια γενικότερη στάση ζωής. Η βιβλιοθήκη του Δ. Κοντομηνά στις αρχές της δεκαετίας του '80 δεν αποτελούσε παρά μια συλλογή βιβλίων που εξυπηρετούσαν μάλλον τα γενικότερα εγκυκλοπαιδικά του ενδιαφέροντα και τα ειδικά θέματα που περιστρέφονταν γύρω από τις επαγγελματικές τους ενασχολήσεις. Δέκα όμως περίπου χρόνια αργότερα, γύρω στο 1992, η βιβλιοθήκη του εμπλουτίστηκε με μια ιδιαίτερα σημαντική συλλογή, τουλάχιστον 400 τίτλους, το κύριο σώμα της οποίας απαρτιζόταν από περιηγητικά βιβλία, ενώ ένας σχετικά μικρός αριθμός αφορά εκδόσεις αρχαίων Ελλήνων και Βυζαντινών συγγραφέων αλλά και κλασικά έργα της ιστορίας του βυζαντινού πολιτισμού, όπως του Ch. Diehl και του G. Schlumberger».

Προς τον αναγνώστη, Κωνσταντίνος Στάικος

ΝΑΙ
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ

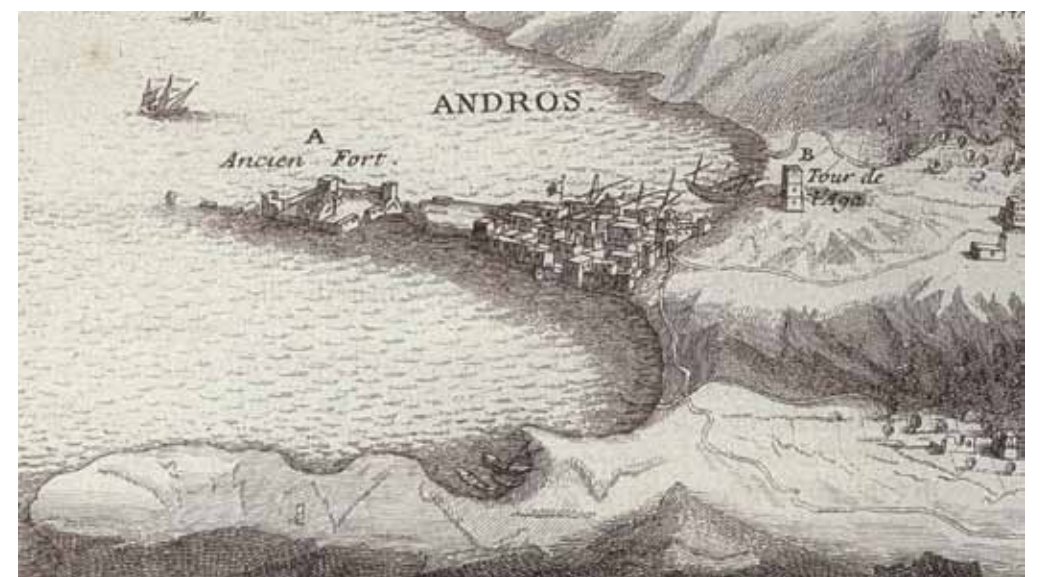

Πάνω αριστερά.
PALMER, Roger, Earl of Castlemaine. Φρανκφούρτη, Wilhelm Serlin, 1669
Το λιμάνι του Χάνδακα ή Candia αποτελούσε τον μόνο και αναγκαίο σταθμό για όλα τα καράβια πριν αυτά συνεχίσουν από και προς την ανατολική Μεσόγειο (Κύπρο, Αγίους Τόπους), το Αιγαίο (Κυκλάδες, Χίο κλπ) ή ακόμα και προς την Αίγυπτο ή την Κωνσταντινούπολη.

Πάνω δεξιά.
DRUMMOND, Alexander. Λονδίνο, W. Strahan for the author, 1754

Δεξιά.
BRUYN, Cornelis de. Παρίσι, Guillaume Cavelier, 1714

Κάτω.
TOURNEFORT, Joseph Pitton de. Παρίσι, Imprimerie Royale, 1717. Ο Tournefort είναι ο πρώτος που δίνει «ταξιδιωτική υπόσταση» στα νησιά του Αρχιπελάγους.

«Εκτοτε χρονολογείται και η απαρχή της δικής μου ενασχόλησης με το τμήμα αυτό της βιβλιοθήκης, καθώς «φυλλομέτρησα» και εξετίμησα κάθε ένα από τα βιβλία αυτά. Παράλληλα η φιλία που άρχισε να αναπτύσσεται, κυρίως μέσα από τη συνεργασία μας με θέματα άλλου χώρου (αρχιτεκτονικά), μου επέτρεψε να διαγνώσω και να συνειδητοποιήσω, σταδιακά, τα βαθύτερα πιστεύω του κ. Δ. Κοντομηνά γύρω από τον ρόλο της παιδείας στη διαμόρφωση της προσωπικότητας. Έτσι, εκτιμώντας την αξία κάθε γραπτού και εικονογραφικού υλικού μιας Ελλάδας που χάνεται, αλλά και των μνημείων που μαρτυρούν τον πολιτισμό της στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, προχωρήσαμε σιωπηλά, αλλά με ταχείς ρυθμούς στον εμπλουτισμό του κυρίως σώματος της βιβλιοθήκης, δηλαδή των «περιηγητικών». Η πολυπραγμοσύνη και οι ποικίλες ενασχολήσεις του σε ένα ευρύτατο γεωγραφικό χώρο μπορεί να μην του επέτρεπαν να «σπουδάσει» κάθε νέο απόκτημα της συλλογής του, ωστόσο: σε καθημερινές, κατά περιόδους, πρωινές συναντήσεις μας τον ενημέρωνα για το κάθε νέο «μέλος» της συλλογής, τις ιδιαιτερότητές του και τον θεματολογικό του προσδιορισμό».

Προς τον αναγνώστη,
Κωνσταντίνος Στάικος

RANDOLPH, Bernard. Λονδίνο, 1686

PERILLA, Franceso. Αθήνα, [Lahure / Perilla, 1929]

STRUYS, Jan. Άμστερνταμ, Veuve de Jacob van Meurs, 1681

GOUPIL – FESQUET, Frederic Auguste Antoine. Παρίσι, Challamel, 1843